

vergadering **C124 – OND13**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 2 februari 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het recordaantal klachten bij de Raad voor Examenbetwistingen - 848 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stijgend aantal studenten dat naar de Raad voor Examenbetwistingen stapt - 866 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de nood aan regionale ombudsdiensten voor scholen - 896 (2011-2012)	9
Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beperking van de laaggeletterdheid van de bevolking - 901 (2011-2012)	11
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Nationaal Waarborgfonds - 925 (2011-2012)	14
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vertraging van de conceptnota hbo5 - 944 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de conceptnota over het hoger beroepsonderwijs - 986 (2011-2012)	16
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een evaluatie van Het Beroepenhuis vzw - 962 (2011-2012)	19
Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de leesmethode 'alfabetcode' - 984 (2011-2012)	22

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het recordaantal klachten bij de Raad voor Examenbetwistingen - 848 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stijgend aantal studenten dat naar de Raad voor Examenbetwistingen stapt - 866 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, het aanvechten van examenresultaten is een recht van elke student, en tegenwoordig maken steeds meer studenten er gebruik van. Er is sprake van een opwaartse trend. De Raad voor Examenbetwistingen heeft vorig jaar 242 dossiers behandeld, of 100 meer dan een jaar eerder. Dat is een record. In 2005 waren er nog maar 48 klachten.

Ongeveer een jaar geleden heb ik hier ook een vraag over gesteld. Toen oordeelde u dat er geen bijkomende maatregelen nodig waren. U verklaarde de stijging door de grotere bekendheid van de raad en de toenemende assertiviteit bij studenten. Toch dient volgens mij het probleem van naderbij bekeken te worden. Als jaar na jaar het aantal klachten toeneemt, is dit volgens mij een teken aan de wand.

Ik zie voornamelijk twee problemen. In vier op de tien gevallen krijgt de student gelijk. Dat is bijna de helft. De vraag is wat de oorzaak is van die foute beoordelingen. Als de resultaten en de schoolloopbaan van studenten afhankelijk zijn – en ik ben voorzichtig – van de willekeur of het humeur van de docent, is dat vanzelfsprekend onaanvaardbaar. In 2010 handelde het grootste aandeel van de beroepen over zaken zoals partijdigheid. In een minderheid van de gevallen ging het om discriminatie.

Ook de kostprijs die is verbonden aan het indienen van een klacht, vormt een probleem. Het kost een student in principe niets om naar de raad te stappen, maar velen nemen wel een advocaat in de arm. Dan lopen de kosten soms op tot 3000 euro. Studenten die zich geen advocaat kunnen veroorloven, moeten zelf instaan voor de verdediging van hun dossier. Dat is ook een vorm van oneerlijke behandeling.

Niet alle studenten zijn vertrouwd met de interne procedures of kennen de raad. Uit jaarverslagen van de raad blijkt dat de meeste verzoekschriften afkomstig zijn uit de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen. In uw antwoord op mijn vraag geeft u aan dat dit niet direct te maken heeft met de regio maar eerder met de instellingen waar de studenten zijn ingeschreven. In bepaalde hogescholen of universiteiten blijken meerdere studenten beroepen in te stellen. Dit komt onder andere door de gekendheid van de raad onder de studenten, de wijze waarop de studentenvereniging daarover informatie verschaft en de vertrouwdsheid met de procedures. Als in de toekomst de raad aan bekendheid wint, zal ook in de andere provincies – vermoed ik – het aantal klachten verder toenemen.

Minister, hoe kijkt u naar het hoge cijfer van studenten die gelijk krijgen bij de raad? Wat is de oorzaak van de foute beoordelingen? Welke mogelijkheden ziet u om dit cijfer te doen dalen? Wat is het profiel van de studenten die een klacht indienen? Wat waren de voornaamste redenen voor het indienen van klachten in 2011? Is er een stijging of daling van het aantal klachten wegens discriminatie in vergelijking met 2010? Zijn er mogelijkheden voor beursstudenten om zich financieel te laten bijstaan door de overheid indien ze een beroep doen op een advocaat? Zo neen, acht u dit wenselijk in de toekomst?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister, dat was een mooie inleiding van mevrouw Pehlivan. We krijgen bijna een opdeling tussen studenten die het wel en studenten die het niet kunnen betalen. Dat is mijn grootste zorg. We leven in een zeer mondige wereld. Het parlement en de regering schrijven procedures voor. Het kan niet dat degenen die de financiële middelen niet hebben, hun rechten niet kunnen laten gelden. Dat is tenminste wat we gelezen hebben. Ik ga er niet meer over zeggen.

Is er een bepaalde reden waarom de klachten zo toenemen? Is het omdat onze studenten mondig worden? Omdat onze wereld beheerst wordt door media? Omdat onze docenten wat slordiger geworden zijn?

De Raad voor Examenbetwistingen behandelt een klacht als school en studenten er onderling niet meer uitkomen. Welke middelen worden binnen de verschillende onderwijsinstellingen aangewend om aan conflictoplossing te doen? Zijn die toereikend? Moeten ze worden veranderd of verbeterd? Minister, kunt u zelf stappen ondernemen? Overweegt u maatregelen om mondelinge examens aan te passen, zodat de ongebreidelde groei van betwiste examenresultaten stopt?

Minister, ik kan me voorstellen dat docenten veel voorzichtiger geworden zijn in de beoordeling van hun studenten. Komt een objectief waardeoordeel over de voortgang van studenten niet onder druk door de klachten die worden ingediend tegen examenuitslagen? Hebt u zelf weet van onderwijsinstellingen die de aangroei van betwistingen als een bedreiging ervaren voor zichzelf en voor hun docenten? Het is merkwaardig dat het geconcentreerd is in bepaalde Vlaamse regio's. Eerlijk gezegd denk ik dat daar geen reden voor is. Misschien is men daar in bepaalde regio's meer van op de hoogte dan in andere regio's.

Studenten nemen steeds vaker een advocaat onder de arm om een zaak te bepleiten in geval van betwisting. Wordt de opvoedingstaak van de school daardoor niet uitgehold? Een advocaat inhuren kost geld. Men spreekt over 3000 euro. Elke euro die daaraan wordt uitgegeven, kan niet aan andere zaken worden besteed. Het gevaar is groot dat we een vorm van klassenjustitie krijgen, waarbij rijkere studenten van bemiddelde ouders hun gelijk kunnen halen en misschien een diploma kunnen kopen – ik zeg het op mijn manier – en andere niet. Als dat een tendens is, zou dat moeten worden gestopt.

De heer Boudewijn Bouckaert: De mogelijkheid van studenten om een examenuitslag te betwisten en een correctie te krijgen, is een goede zaak. Dat neemt toe. Vroeger bestond die mogelijkheid niet. Over de gevallen waar het verkeerd ging, werd niets gezegd. We moeten opletten met vergelijkingen. We zitten niet in een systeem van achteruitgang. Het gaat niet alleen over partijdigheid of fouten, maar ook over materiële fouten of een slechte interpretatie.

Het is een goede zaak dat dit kan, maar er zijn ook perverse effecten aan verbonden. Die moeten we in de gaten houden. Zo'n pervers effect kan zijn dat er een risico op aversie ontstaat bij de docenten, dat ze alleen maar een bepaald type vragen beginnen stellen, waarover geen betwisting kan bestaan, waardoor er een verarming komt in het afnemen van examens. Vooral bij jonge docenten, die kwetsbaar zijn in hun verdere carrière, moeten we dat in de gaten houden. Er mag geen tirannie ontstaan van mogelijke klachten.

De redenering dat alleen de rijken gelijk zullen krijgen omdat ze zich advocaten kunnen permitteren, en dat de armen ongelijk zullen krijgen omdat ze zich geen advocaat kunnen permitteren, is nogal simplistisch, om niet te zeggen stompzinnig. Dat zou betekenen dat de hele advocatuur zou moeten worden afgeschaft, ook in gewone rechtszaken. We moeten ons afvragen of de rechtsbescherming van studenten, ook van hen die geen beroep doen op een advocaat, behoorlijk functioneert. Als dat het geval is, speelt de kwestie of mensen al of niet een advocaat nemen, geen enkele rol.

Het is een fundamenteel recht van de burger om een beroep te doen op juridische bijstand. Dat is geen plicht, maar een mogelijkheid. Er zijn mensen die oordelen dat ze geen tijd of zin

hebben om zich te verdiepen in een zaak en dat toevertrouwen aan een advocaat, en er zijn mensen die vinden dat ze dat beter zelf kunnen doen. Dikwijls kunnen ze dat ook beter, zeker in dit soort zaken, omdat het eenvoudige kwesties zijn, en die mensen doen geen beroep op een advocaat. Dat is de keuze van de mensen. Er is dan ook geen reden om daarin in te grijpen. Het zijn dus bedenkelijke opmerkingen.

Als men mij kan aantonen dat er een correlatie is tussen gelijk krijgen in zaken met een advocaat en ongelijk krijgen in zaken zonder een advocaat, dan zou ik mijn wenkbrauwen fronsen. Dan zou ik zeggen dat daar iets mis mee is. Als die correlatie er niet is, dan is daar geen probleem mee.

Het ging hier ook over het probleem van discriminatie. Het mag echt niet kunnen dat je slechte punten krijgt omdat je tot een bepaalde groep behoort. In een minderheid van de gevallen ging het over discriminatie. De grote vraag is of die klachten over discriminatie dan ook ingewilligd zijn of dat het klachten zonder grond bleken te zijn. Men moet niet kijken naar de klachten zelf, men moet kijken naar de gegronde klachten.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik stel inderdaad een geleidelijke stijging vast van het aantal beroepen over de acht werkjaren heen dat de raad nu werkzaam is. Deze stijging was reeds ingezet in de vorige twee werkjaren 2009 en 2010 met respectievelijk 130 en 149 beroepen. In het werkjaar 2011 zijn er uitzonderlijk veel: 242 ingeschreven beroepen. We hebben wel 220.000 studenten. Alles is uiteraard relatief, maar er is een stijging.

Het aantal ontvankelijke en gegronde beroepen varieert jaarlijks tussen 30 en 40 procent. Dat moet je in de relativering meenemen. In het werkjaar 2011 zijn 71 beroepen volledig gegrond en 14 deels gegrond verklaard. De statistieken kun je overigens vinden op de website van de raad. We publiceren die begin februari.

De verklaringen zijn divers. Vooreerst is de bevoegdheid van de raad sinds het eerste werkjaar 2005 geleidelijk uitgebreid. De nieuwe bevoegdheid inzake terugvordering van leerkrediet op grond van overmacht heeft in 2011 geleid tot 28 extra beroepen, wat deze opmerkelijke stijging ten dele verklaart. Het aantal betwistingen over maatregelen inzake studievoortgangsbewaking/weigering van inschrijving stijgt sinds het werkjaar 2011. In 2010 betreft het 30 beroepen. In 2011 hadden 33 beroepen hierop betrekking. Meer studenten worden geconfronteerd met een weigering van inschrijving. Hoe deze cijfers precies liggen, wordt momenteel onderzocht door mijn administratie in het kader van de evaluatie van het Flexibiliseringsdecreet. Daarnaast telt 2011 ook meerdere beroepen die handelen over de invulling van het studieprogramma, met name 18 beroepen. Deze bevoegdheid werd sinds het academiejaar 2010-2011 aan de raad gegeven. Het grootste aantal betwistingen betreft echter nog steeds de examenbeslissingen, namelijk 140 beroepen. Dit aantal stijgt nog steeds jaarlijks.

Studenten hebben meer zeggenschap bij het bepalen van het eigen studietraject. Dat systeem is heel flexibel en biedt meer mogelijkheden voor de student, maar is ook complex en geeft vaker aanleiding tot discussie. Verder speelt ongetwijfeld de stijgende bekendheid van de raad bij de student. Naast de geleidelijke algemene bekendheid bij de studenten worden sinds 2009 niet enkel in de reglementering en via brochures maar ook op de studievoortgangsbepalingen zelf, zowel de initiële beslissing als de beslissing op intern beroep, duidelijk de beroepsmogelijkheid en belangrijkste beroepsmodaliteiten vermeld, waardoor studenten beter geïnformeerd worden over onder andere de korte beroepstermijn van vijf kalenderdagen. De grote toegankelijkheid van deze procedure en het vlotte procedureverloop raken bekend bij de student.

In principe is er geen drempel ingebouwd. Elke student kan eigenhandig, mits een aangetekend schrijven, een beroep instellen zonder dat daar directe kosten aan verbonden zijn. Studenten krijgen ook op korte termijn duidelijkheid over het geschil waardoor in

voorkomend geval er vrij snel rechtsherstel mogelijk is. De interne beroepsprocedures bij de instellingen zijn over de jaren heen meer transparant en beter georganiseerd. Ook dit verhoogt de toegankelijkheid. Tot slot zijn studenten effectief mondiger geworden in hun relatie tot de docenten en is het een algemeen maatschappelijk gegeven dat mensen gemakkelijker juridische stappen ondernemen. Er zijn nu eenmaal te veel juristen in onze samenleving – als jurist mag ik dat zeggen.

Het intern beroep betreft een eerste verplichte procedurestap die studenten moeten uitputten vooraleer een extern beroep bij de raad in te stellen. In eerste instantie is het de bedoeling van deze interne procedure dat de student meer inzicht krijgt in de motieven die hebben geleid tot de beslissing en is deze interne procedure eerder remediërend dan confronterend op te vatten. Door de verplichting van het instellen van de interne procedure kunnen op een snelle en efficiënte wijze eventuele fouten worden rechtgezet, wat zowel in het voordeel van de student als van de onderwijsinstelling is. Het betreft derhalve een eerste filter en zorgt ervoor dat extern beroep in vele gevallen niet meer nodig is. Zo krijgen bijvoorbeeld de studenten afdoende antwoorden op hun vragen, of een eerdere beslissing wordt ingetrokken, of de instelling neemt een nieuwe beslissing.

Elke instelling bepaalt in de onderwijs- en examenreglementering hoe zij dit intern beroep organiseert. De decreetgever heeft, wat de invulling betreft van het intern beroep, bewust de vrijheid gegeven aan de instellingen, met uitzondering van de beroepstermijnen. Het intern beroep maakt immers intrinsiek deel uit van het kwaliteitszorgsysteem van de hogeronderwijsinstellingen. Gezien de autonomie van de instellingen en de verscheidenheid aan hogeronderwijsinstellingen, is het decretaal opleggen van een ‘uniforme’ procedure niet direct aangewezen. Deze decretale vrijheid maakt het immers mogelijk om een efficiënte interne beroepsprocedure uit te werken, geënt op de eigen organisatie van de instelling. Er bestaat bijgevolg nog steeds een grote verscheidenheid aan procedures, van een getrapt systeem waarbij de examencommissie de beslissing op intern beroep neemt, tot een volledig onafhankelijk beroepsinstantie met volheid van bevoegdheid. Dat is op zich niet slecht. Instellingen moeten wel hun interne beroepsprocedures op een eenvoudige en transparante wijze organiseren.

Wat de organisatie van dit intern beroep betreft, hebben de instellingen de afgelopen jaren belangrijke stappen ondernomen om dit zo efficiënt mogelijk te organiseren. In dit verband wens ik op te merken dat de onafhankelijkheid van de beroepsinstanties een zeer belangrijke kwestie is die de instellingen moeten bewaken. Deze commissies moeten voldoende representatief en onpartijdig worden samengesteld. In veel gevallen wordt dan ook resoluut geopteerd voor een onafhankelijke beroepsinstantie in plaats van doorverwijzing naar de examencommissie, wat zeker een positieve evolutie is.

De meeste instellingen hebben reeds een goed uitgebouwd intern beroep en er wordt meestal in het kader van het intern beroep met de nodige zorg een weloverwogen en goed gemotiveerde beslissing genomen. Verbeteringen zijn steeds mogelijk, maar het is aan de instellingen om in het kader van hun kwaliteitszorg in eerste instantie hier verder werk van te maken. Op termijn zal een nog betere organisatie van het intern beroep in principe ook leiden tot een vermindering van het aantal externe beroepen bij het rechtscollege. Gezien de autonomie van de docenten en de examencommissies om examens te organiseren en om examenbeslissingen in eer en geweten te nemen, en de bestaande dubbele rechtsbescherming via interne beroepsprocedure en extern bij het administratief rechtscollege, lijkt het mij niet noodzakelijk om hieromtrent maatregelen te nemen.

Ook bij de interne en externe kwaliteitszorg wordt het aspect ‘evaluatie’ steeds belangrijker. In het ontwerp van decreet, dat de komende weken aan u zal worden voorgelegd en dat een nieuw accreditatiesysteem invoert, wordt bij de generieke kwaliteitswaarborgen in verband met output de kwaliteit van het assessment extra benadrukt. Overigens dient te worden benadrukt dat gelet op het grote aantal studenten dat hoger onderwijs volgt en de grotere

complexiteit van het studievoortgangssysteem globaal genomen het aantal ingediende externe beroepen relatief beperkt blijft. Het is dus een bijzonder klein aantal dat een procedure bij de raad instelt.

Het objectieve waardeoordeel komt hierdoor niet in gedrang. Wel blijkt dat over de evaluatiecriteria voorafgaandelijk duidelijker wordt gecommuniceerd. En er is een tendens bij de docenten om hun oordeel beter te motiveren zodat ze concretere uitleg kunnen verschaffen aan de studenten die vragen hebben over het examen. Deze tendens kan enkel worden toegejuicht.

Mevrouw Heeren, ik heb geen weet van instellingen die het stijgende aantal betwistingen als een bedreiging ervaren. Instellingen wijzen wel op de extra werklast die de organisatie van het interne beroep met zich meebrengt. Intussen hebben de meeste instellingen zich echter beter georganiseerd op dit vlak. Het blijkt eerder dat er een positieve evolutie merkbaar is, in de zin dat instellingen zorgvuldiger te werk gaan. De algemene onderwijs- en examen-reglementering is nauwkeuriger en met respect voor de administratieve rechtsbeginselen opgesteld. De interne beroepsprocedures zijn beter uitgewerkt. De studievoortgangsbeslissingen worden grondiger gemotiveerd. De studenten krijgen meer mogelijkheden tot feedback, inzage van examens en de mogelijkheid om gehoord te worden. Op termijn zal ook dit mogelijk leiden tot een daling van het aantal externe beroepen.

In 2011 hebben 66 van de 242 studenten, dat is ongeveer 1 op de 4, een advocaat in de hand genomen. 34 studenten vragen een familielid of een vriend om hen bij te staan. 142 studenten verdedigen zelf hun dossier bij de raad. De instellingen nemen in meer dan de helft van de zaken, 131, een advocaat om het dossier op te volgen. Het zijn dus in grotere mate de instellingen zelf die juridische bijstand nemen. Studenten nemen soms extra juridische bijstand in de loop van de procedure omdat zij vanuit de instellingen geconfronteerd worden met een advocaat.

De procedure voor de raad is zo opgevat dat in principe een student zelf zijn beroep kan inleiden. De verzoekschriften moeten duidelijk de middelen vermelden maar daarom niet juridisch geformuleerd worden. De procedure is zo weinig mogelijk formalistisch opgevat. Feit is en blijft dat uit de rechtspraak blijkt dat studenten ook succesvol voor zichzelf kunnen opkomen. Ingeval er een advocaat bij betrokken is, leidt dit ongetwijfeld tot een meer juridische inkleuring van het geschil en tot meer discussies, onder meer over de ontvankelijkheid van het beroep.

De procedure voor de raad is in principe kosteloos. Iedereen kan dus kosteloos een beroep instellen bij de raad. Er staat zeer veel nuttige informatie op de website van de raad en in de informatiebrochure zodat iedere student perfect zelfstandig een beroep kan instellen. Bovendien dient de onderwijsinstelling de beroepsmodaliteiten te vermelden op de studievoortgangsbeslissing. Zo weet de student hoe en wanneer een beroep moet worden ingesteld. De studenten zijn dus zeker niet verplicht een advocaat te raadplegen. Maar ze kunnen dat wel doen als ze dat willen.

De studenten kunnen ook een vraag richten aan het bureau voor juridische bijstand om gedeeltelijk of volledig kosteloos bijstand te krijgen voor de raad. Personen die onvoldoende middelen hebben, kunnen zo ook een beroep doen op een advocaat. De procedure is zo opgevat dat overdreven formalisme wordt vermeden en dat een student ook zonder advocaat en met een goed voorbereid dossier zijn gelijk kan halen. Met de organisatie van het rechtscollege heeft de decreetgever geen strikt formele rechtsgang betracht, maar wel het bereiken van een snelle en onderbouwde eindoplossing. De rechtspraak toont bovendien aan dat juridische discussies over de ontvankelijkheid meestal in het voordeel van de student beslecht worden.

Het lijkt me positief dat studenten die zich niet rechtvaardig behandeld voelen, de mogelijkheid hebben om op een vrij eenvoudige wijze een beroep in te stellen bij de raad. Het

gaat uiteindelijk toch om beslissingen die het leven van een mens kunnen bepalen. Uit de rechtspraak blijkt inderdaad dat heel wat complexe dossiers uiteindelijk ook in het voordeel van de student worden besloten. Vooreerst heb ik al gewezen op het feit dat relatief gezien het aantal beroepen in verhouding tot het aantal studievoortgangsbeslissingen dat jaarlijks wordt genomen, bijzonder beperkt is. 30 tot 40 procent van de ingestelde beroepen is gegrond, wat betekent dat een ruime meerderheid van de zaken nog steeds ongegrond wordt verklaard. In heel wat gevallen blijkt bovendien dat de beslissing niet onregelmatig is genomen maar dat er een gebrek in de motivering is, die tot een vernietiging van de beslissing kan leiden. Vaak blijkt dat heel wat betwistingen het gevolg zijn van onduidelijke communicatie over de evaluatie- en of deliberatiecriteria. Het betreft dus niet noodzakelijk steeds een foute beoordeling, doch het kan gaan om een gebrekkige motivering of onduidelijke communicatie. Op het vlak van motivering en communicatie hebben de instellingen overigens al heel wat vooruitgang geboekt.

Mevrouw Pehlivan, uit de gepubliceerde rechtspraak en de jaarverslagen blijkt dat het profiel nogal divers is. Studenten uit de verscheiden studiegebieden komen aan bod. Globaal genomen en over de jaren heen wordt het grootste aantal beroepen wat examenbeslissingen betreft ingediend door hogeschoolstudenten. Zij zijn ook met een groter aantal. Vaak gebeurt dit vanuit het studiegebied 'onderwijs' waar de stage als opleidingsonderdeel vaker tot complexe situaties leidt. Het aantal universiteitsstudenten dat beroep aantekent, stijgt het meest. Bij de universiteiten is – voor de hand liggend, u had het al geraden – het studiegebied 'rechten' goed vertegenwoordigd. De verzoekende partijen komen uit alle provincies in Vlaanderen, met een overwicht vanuit Antwerpen.

Voor de vrouwen in deze commissie: de mannelijke studenten zijn nog steeds in de meerderheid. In verschillende verzoekschriften – naargelang de aard van de studievoortgangsbeslissing bijvoorbeeld aanvragen vrijstellingen – zijn oudere studenten partij die reeds aan het werk zijn. Een duidelijker profiel kan momenteel verder niet onderscheiden worden.

Het grootste aandeel van de beroepen handelt nog steeds over de examenbeslissingen. Beroepen worden voornamelijk ingesteld wegens onduidelijke examenrichtlijnen en -reglementering, niet transparante beoordelings- en deliberatiecriteria, niet afdoende motivering van de beslissing. Soms speelt hier ook de problematiek van de partijdigheid en sommige studenten wijzen erop dat ze gediscrimineerd zijn. Deze klachten vormen nog steeds een minderheid. Er kan dan ook zeker niet worden geconcludeerd dat er een probleemsituatie zou zijn. Van een stijging is ook geen sprake. De schending van het gelijkheidsbeginsel wordt soms ingeroepen, doch niet enkel door allochtone studenten.

Verder wens ik te benadrukken dat het in eerste instantie de instellingen zijn die via hun interne kwaliteitszorgsysteem het verloop van de examens en de evaluaties zo correct mogelijk moeten laten verlopen.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, hoe meer het systeem gekend is, hoe meer het zal worden gebruikt. Bij onduidelijkheid en/of gebrek aan motivatie kunnen de studenten een klacht indienen.

Voorzitter, minister, de instelling neemt vaak als eerste een advocaat. Als dat het geval is, is de student bijna verplicht om hetzelfde te doen.

Er is in elk geval de druk om het te doen. De rechtenstudenten voelen zich misschien sterk genoeg om zichzelf te verdedigen, maar de andere niet. Bij de hogescholen zijn er veel klachten betreffende de stages. Een leerkracht moet dat heel eerlijk kunnen beoordelen. Ik kan me goed voorstellen dat een student zich benadeeld voelt. Hij kan een klacht indienen. Als de instelling een advocaat inhuurt, heeft de student ook recht op rechtsbescherming. U hebt dat ook aangehaald. Hoe transparanter en beter gemotiveerd de examenuitslagen zijn,

hoe beter, maar er zullen altijd probleemvakken zijn. Ook de stages en mondelinge examens zijn struikelblokken. De toekomst van de student hangt daarvan af. Ik heb een student gekend die in zijn laatste jaar gebuisd werd. Hoe is dat mogelijk? Ik stelde mij daar vragen bij.

Mevrouw Heeren heeft er ook naar gevraagd: hoe zit het met dat financiële aspect?

Minister Pascal Smet: Ik heb daar toch op geantwoord? Ze kunnen zelf hun zaak verdedigen. Wie toch een advocaat wil, kan die vaak krijgen via de verzekeringspolis. Veel gezinnen hebben een rechtsbijstandsverzekering via de familiale verzekering bijvoorbeeld. Wie ook dat niet heeft en geen advocaat kan betalen, kan een pro-Deoadvocaat krijgen. Het is niet verplicht om een advocaat te hebben. We moeten geen problemen bij maken, er zijn er al genoeg. Uw bezorgdheid is terecht, maar uit een analyse van de gegevens blijkt dat ze niet gegrond is.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Er is toch wel voorzichtigheid geboden. Ik wil een signaal geven aan de hogescholen: motivatie is van groot belang. Hoe transparanter het puntensysteem, hoe beter.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Dat was een omstandig antwoord, minister, over een belangrijke problematiek. Ik zou zeggen: proficiat. Er is in die acht jaar goed werk geleverd. Er is een evolutie merkbaar. Het aantal beroepen is ten opzichte van het aantal studenten zeer klein. Misschien dienen er zo weinig vrouwen een klacht in omdat ze goed scoren en goede eindresultaten hebben.

Dat laatste is wel interessant. Ik heb dezelfde bezorgdheid als de voorzitter. Ik ben blij dat er aangetoond is dat er geen onderscheid is met of zonder bijstand. Elke student kan in een of andere vorm een beroep doen op bijstand. Zolang de raad dat kan garanderen en dat de volgende tien jaar mee bewaakt, kunnen we alleen maar toejuichen dat het er is.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben ook verheugd met het antwoord. Het staft mijn stelling.

Als men het ook zonder advocaat goed kan doen, waarom is het dan een probleem dat sommigen dat wel doen? We moeten verhinderen dat we in een soort totalitair egalitarisme vervallen waar alles gelijk moet zijn. We moeten ervoor zorgen dat iedereen een goed autootje heeft. Dat sommigen een Cadillac kunnen kopen, is dan geen probleem. Het belangrijkste is dat iedereen ten minste een goed autootje heeft. Dat is de maximinstrategie, mevrouw Pehlivan, die wordt verwoord door John Rawls, een favoriete filosoof van Frank Vandenbroucke, tot nader order een partijgenoot van u. Die benadering lijkt me veel zinvoller: zorg dat de laagste het goed hebben en dat anderen het beter hebben. Anders vervallen we in een soort 'jaloeziesocialisme'. Ik dacht dat dat allang voorbijgestreefd was.

We mogen verheugd zijn over het antwoord. Ik draai allang mee aan de universiteit. Twintig, dertig jaar geleden waren dat andere toestanden. Daar werd niet over gesproken, tenzij op café. Er waren wantoestanden van ongelijke behandeling, willekeur en intimidatie. Dat is weggewerkt. Dat is een grote stap vooruit in de beschaving aan de universiteiten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de nood aan regionale ombudsdiensten voor scholen
- 896 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen pleitte onlangs voor de oprichting van regionale ombudsdiensten waar leerlingen terechtkunnen met klachten over straffen op school of schendingen van de privacy. Voor discussies omtrent examenbeslissingen of uitsluiting van een school kunnen leerlingen wel al terecht bij beroepsinstanties, maar bijvoorbeeld rond de termijnen van tijdelijke schorsingen bestaat er heel wat onduidelijkheid op de scholen, wat zou kunnen lijken op willekeur. De kinderrechtencommissaris pleit er dan ook voor om bepaalde zaken op te nemen in het schoolreglement, zodat er geen verwarring kan ontstaan en scholen gelijkaardige maatregelen kunnen en moeten treffen bij een aantal probleemsituaties. Er mag niet te veel verschil ontstaan tussen de scholen.

Binnen de Afdeling Scholen Secundair Onderwijs is er echter reeds een informatiepunt voor ouders en leerlingen, met per provincie een contactpunt. Dit informatiepunt licht leerlingen en ouders in over wat wel en niet kan op school door middel van de Gids voor leerlingen in het secundair onderwijs en het beantwoorden van telefonische en schriftelijke vragen van leerlingen in het secundair onderwijs en hun ouders.

Minister, u reageerde reeds op het voorstel van de kinderrechtencommissaris door te stellen dat er wordt gewerkt aan een decreet over de rechtspositie van de leerlingen, maar dat er over de inhoud nog geen duidelijkheid kon worden gegeven.

Minister, ik heb mijn vragen uitgesteld tot na de voorstelling van het verslag van de kinderrechtencommissaris. Hoe staat u tegenover het voorstel van de kinderrechtencommissaris om regionale ombudsdiensten op te richten? Hoe werd de Gids voor leerlingen in het secundair onderwijs verspreid in de scholen in Vlaanderen? Bevat de gids voldoende informatie om leerlingen en ouders op de hoogte te houden van de rechten en plichten van de leerlingen? Plant u een evaluatie van deze gids om zo tot een actuele vorm van sensibilisering te komen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik begrijp de bekommernis. Daarom leg ik samen met mijn administratie momenteel de laatste hand aan een voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositie van leerlingen in het leerplichtonderwijs. Dit voorontwerp ligt in het verlengde van de visie van de kinderrechtencommissaris en sluit ook aan op de inzichten die de administratie heeft verkregen naar aanleiding van vragen, kritische bedenkingen en suggesties van scholen en particulieren in het kader van haar dienstverlenende rol.

Zo wordt maximaal ingezet op preventie en communicatie. Het voorontwerp heeft een aantal maatregelen tot opwaardering van schoolreglementen en tot bijsturing van beroepsmogelijkheden voor ouders en leerlingen. Regionale ombudsdiensten waar leerlingen met vragen en klachten terechtkunnen, werden niet opgenomen. Uiteraard zal over het eerste voorontwerp een uitgebreide advies- en consultatieronde volgen, die tot een draagvlak, maar ook tot aanpassingen moet leiden voor acceptatie en implementatie.

Alle scholen voor secundair onderwijs ontvingen twee exemplaren en konden gratis bijbestellen voor leerlingen in het secundair onderwijs. Daarnaast verstuurden we de gids ook naar alle CLB's, gemeenten, bibliotheken, de kinderrechtswinkels, het Kinderrechtencommissariaat, de leerlingenkoepel, de onderwijskoepels, de jeugdinformatiepunten (JIP's), de Jongeren Advies Centra (JAC's), enzovoort. De gids is bovendien digitaal beschikbaar.

De laatste Gids voor leerlingen dateert van eind 2009 en kwam tot stand in samenwerking met de Vlaamse Scholierenkoepel en Klasse. De informatie in deze gids is gebaseerd op vaak gestelde vragen aan het ministerie, aan Klasse en de Vlaamse Scholierenkoepel. De gids geeft een antwoord op de 99 meest gestelde vragen. Indien men het antwoord niet vindt in deze gids, kan men altijd terecht bij het informatiepunt voor ouders en leerlingen in het secundair onderwijs. Op dit informatiepunt worden jaarlijks enkele honderden vragen rond de thematiek van examenbeslissingen en tuchtmaatregelen gesteld.

Het gaat bijna altijd over een individuele situatie. De vraagstellers hebben vaak behoefte aan een persoonlijk antwoord dat rekening houdt met de heel specifieke situatie van hun zoon of dochter. Het informatiepunt tracht hieraan tegemoet te komen.

De onlinegids wordt momenteel niet geëvalueerd, maar zal worden aangepast aan de nieuwe regelgeving als die door deze commissie en het parlement wordt goedgekeurd.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik heb gelezen dat het decreet op 1 september 2013 in werking moet treden.

Minister Pascal Smet: Dat klopt.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, hebt u er een idee van of de scholen die gids voor het secundair onderwijs veel hebben bijbesteld?

Minister Pascal Smet: Dat weet ik niet.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Er is nood aan een decreet inzake de rechtspositie voor de leerlingen. In het verslag van de kinderrechtencommissaris kwam vaak tot uiting dat er nood is aan communicatie op verschillende vlakken, van de school en andere instanties naar de leerlingen, maar ook naar de school. Scholen zitten vaak met vragen. Er werd een voorbeeld gegeven van tijdelijke schorsingen, die van school tot school variëren. Er wordt op school niet altijd duidelijk over gecommuniceerd. De school weet niet altijd goed aan welke regels zich te houden. Het recht op onderwijs zou in het gedrang komen. Er is nood aan duidelijkheid, ook vanuit de scholen.

Er werd ook gezegd dat scholen nood hebben aan juridische ondersteuning, bijvoorbeeld bij scheidingsconflicten, en hoe om te gaan met deurwaarders en politie. Dit wijkt af van mijn vraag om uitleg, maar hier moet toch ook duidelijkheid over komen. Worden er initiatieven genomen in de richting van juridische ondersteuning van scholen?

Minister Pascal Smet: Eigenlijk is dat een taak van de koepels. De scholen van het vrij onderwijs betalen lidmaatschap om dat soort informatie te krijgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beperking van de laaggeletterdheid van de bevolking - 901 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Met Vlaanderen in Actie heeft Vlaanderen grote ambities. De concrete doelstellingen die opgenomen zijn in het Pact 2020 om een aantal doorbraken inzake maatschappelijke uitdagingen te forceren, kennen we. In doelstelling 13 bepaalt de Vlaamse overheid dat het aandeel inwoners dat leeft in armoede en wordt geconfronteerd met sociale uitsluiting, in 2020 lager ligt in vergelijking met de best presterende EU-27-landen. Concreet plant men tegen 2020 een beperking van de laaggeletterdheid tot 3 procent.

Omdat cijfers over de leesvaardigheid van de totale bevolking voorlopig ontbreken, wordt hiervoor gepeild naar de leesvaardigheid van 15-jarigen. Dit wordt vertaald naar een beperking van de laaggeletterdheid niveau 1 of lager. Uit de resultaten van de tweede meting, de eenmeting, van het Pact 2020 blijkt dat de doelstelling nog veraf is. In 2009 bedroeg de laaggeletterdheid in 2009 bij 15-jarigen 13,4 procent. Bovendien blijken een aantal groepen duidelijk minder te scoren. Zo is er een groot verschil tussen meisjes en jongens. Bij meisjes loopt de laaggeletterdheid op tot 16 procent. Ook allochtone leerlingen scoren duidelijk lager.

Hoewel het percentage tussen 2006 en 2009 is gedaald, is de laaggeletterdheid de laatste tien jaar toegenomen. In 2000 bedroeg die 11,6 procent. De doelstelling van 3 procent tegen 2020 is daarom nog veraf. We hebben nog negen jaar om van 13,4 procent naar 3 procent te komen. De cijfers uit de eenmeting stemmen me in ieder geval niet bijzonder hoopvol.

Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding heeft wel enkele actiepunten opgenomen om de laaggeletterdheid te bestrijden, maar die zijn niet gekoppeld aan een concreet streefdoel – het wordt dan ook moeilijk om de opvolging ervan scherp te houden –, noch aan het vermelde streefdoel uit het Pact 2020, zijnde 3 procent, noch aan een streefdoel dat we op het einde van deze legislatuur willen bereiken.

Mijn bekommernis inzake het Pact 2020 is dat we tegen 2020 heel wat doelstellingen willen bereiken, maar als we tegen 2014 niet al enkele stappen vooruit zetten, betekent dat dat we de inspanningen overdragen naar een volgende legislatuur, wat uiteraard ook niet de bedoeling is.

Er is ook het strategisch plan ‘geletterdheid verhogen’. Het plan liep midden 2011 af. In september 2010 communiceerde u dat u werkt aan een nieuw strategisch plan geletterdheid. Een maand later bespraken we in de commissie het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014, waarin staat dat het strategisch plan geletterdheid zal worden geëvalueerd, en afhankelijk van de resultaten van de evaluatie, dat er eventueel een nieuw strategisch plan geletterdheid zal worden opgesteld.

Minister, nog een maand later las ik op uw website dat u nog voor de zomer van 2011 een nieuw plan aan de Vlaamse Regering wil voorleggen. Ten slotte staat op uw website dat ook de VDAB, de vakbonden, de sociaal-culturele organisaties en de gemeenten de strijd tegen laaggeletterdheid moeten aangaan. Ondertussen ligt de zomer al lang achter ons, maar ligt er nog geen nieuw strategisch plan geletterdheid op de tafel.

Minister, kunt u duidelijkheid geven over de evaluatie en het al dan niet opmaken van een nieuw strategisch plan geletterdheid? Hoe wilt u de laaggeletterdheid tegen het einde van deze legislatuur terugdringen tot een niveau dat in lijn ligt met het te behalen niveau zoals bepaald in het Pact 2020, met name 3 procent? Zijn hiervoor tussentijdse doelstellingen vooropgesteld? Hoe is dit afgestemd op de doelstellingen in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding? Welke specifieke actiepunten hebt u genomen ten aanzien van de minst goed scorende groepen, zoals jonge meisjes en jongeren van allochtone afkomst? In welke voorziet u nog? Welke taak is er volgens u weggelegd voor de VDAB, de vakbonden, de socioculturele organisaties en de gemeenten? Welke ondersteuning stelt u hiervoor ter beschikking?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: De vraag is zeer pertinent. Als ik me goed herinner, is een van de knelpunten bij de aanpak van laaggeletterdheid de detectie van de doelgroep. Ik herinner me dat men een aantal jaren geleden op zoek was naar een instrument om die detectie te kunnen vergemakkelijken. Minister, zou u aanvullend op deze vragen, kunnen antwoorden of er nog effectief werk wordt gemaakt van een instrument of een studie over het detecteren van laaggeletterdheid en om die mensen toe te leiden naar het aanbod van basiseducatie?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de zeer pertinente vragen van mevrouw Franssen. Laaggeletterdheid is een probleem. Lezen en schrijven zijn basisvaardigheden die we nodig hebben in onze maatschappij, zowel sociaal-economisch, op de arbeidsmarkt, het maakt niet uit. Je moet altijd kunnen lezen en schrijven.

Ik vraag me af hoe je mensen kunt stimuleren om via centra voor basiseducatie die vaardigheid op te pikken en dat streefcijfer te halen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: In uitvoering van de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 en mijn beleidsbrief werd een beleidsevaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2005-2011 uitgevoerd. Die werd medio 2011 opgeleverd en werd uitgevoerd door mijn departement in samenwerking met de verschillende departementen die in een ambtelijke stuurgroep geletterdheid vertegenwoordigd zijn. Dat gaat om Werk, Welzijn, Cultuur, Gelijke Kansen, Landbouw en Bestuurlijke Aangelegenheden. We hebben ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor Brussel bevraagd.

In de beleidsevaluatie wordt onder meer de realisatiegraad besproken van de verschillende strategische en operationele doelstellingen van het plan. Per strategische doelstelling werden telkens een aantal evaluatiecriteria gekozen, die toelaten op een zinvolle manier uitspraken te doen over de acties en projecten die in het kader van het plan werden opgezet. Dit bevat evenwel geen effectenmeting. Het beoogde effect van het plan geletterdheid is immers een verhoogde geletterdheid waardoor de betrokkenen beter kunnen functioneren in de samenleving. Het is onmogelijk om de effecten van de maatregelen van het plan geletterdheid te isoleren van andere factoren die een impact hebben op het peil van geletterdheid van de bevolking. Daarom beperkten we deze evaluatie tot de processen en de mate waarin de vooropgestelde doelstellingen werden gerealiseerd. Er worden ook conclusies en aanbevelingen geformuleerd. U kunt overigens de volledige evaluatie raadplegen op de onderwijswebsite: <http://ond.vlaanderen.be/geletterdheid>.

Met het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2005-2011 werden de bakens uitgezet voor een structureel beleid in Vlaanderen. Er werd een brede waaier van acties opgezet in verschillende beleidsdomeinen waarbij systematisch en structureel aan de verhoging van de geletterdheidscompetenties kon worden gewerkt. Na evaluatie is gebleken dat verschillende acties in het plan geletterdheid de bouwstenen bevatten voor verder beleid. Alle betrokken beleidsdomeinen en de verschillende actoren in het werkveld pleiten ervoor om met een gericht geletterdheidsbeleid door te gaan. Dat bleek ook uit de evaluatie van het plan en uit het advies van de Vlaamse Onderwijsraad van maart 2010. De decretale stuurgroep legde bovendien in maart 2011 een platformnota voor waarin gepleit wordt voor een continuering van de inspanningen. We hebben dat uiteraard meegenomen in de redactie van dat nieuwe plan.

Vanaf de zomer 2011 werd dan ook een nieuw Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen voorbereid door mijn administratie in samenspraak met de administraties van andere beleidsdomeinen. Momenteel ligt het plan op mijn kabinet. Op heel korte termijn zullen we dit voorstel voor advies voorleggen aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en uiteindelijk ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Aangezien het voorstel zowel door mezelf als door mijn kabinet, de Vlor, de SERV en de Vlaamse Regering nog moet worden geadviseerd en/of goedgekeurd, wil ik niet vooruitlopen op de precieze inhoud van het plan. Uiteraard kan ik wel enkele conclusies meegeven uit de evaluatie.

Uiteraard is het zo dat het verhogen van de deelname aan geletterdheidsonderwijs, -training en -coaching het beste middel is om bij mensen voldoende competenties aan te brengen. Ook is het traditionele begrip analfabetisme geëvolueerd naar een ruimere invulling van het begrip geletterdheid, dat aansluit bij het concept van de sleutelcompetenties. Bovendien hebben de acties aangetoond dat een benadering waarbij de training van geletterdheidscompetenties geïntegreerd wordt in een kwalificerend opleidings- of begeleidingstraject, het best een hele meerwaarde geeft. Er zijn uiteraard ook structurele partnerschappen over verschillende beleidsdomeinen heen nodig. Het ontwikkelen van innovatieve praktijken en methodieken vereist grote didactische competenties van leraren. Ook is een sterk beleidsvoerend vermogen nodig bij de betrokken onderwijsinstellingen. Zoals u al hebt aangegeven, is een communicatie in een toegankelijke en begrijpelijke taal essentieel.

In uw vraag stelt u dat laaggeletterdheid bij meisjes oploopt tot 16 procent, waarbij u wellicht de PISA-cijfers (Programme for International Student Assessment) van 2009 gebruikt, waar de leesvaardigheid wordt getest van 15-jarigen in Vlaanderen. We moeten evenwel rechtzetten dat laaggeletterdheid meer voorkomt bij jongens, bijna 17 procent, dan bij meisjes, bijna 10 procent. Weeral zijn de meisjes beter. Ik heb gisteren ook gehoord dat ze nauwkeuriger zijn. Daardoor komen we op een gemiddelde van 13,4 procent. In 2013 zullen we over het geletterdheidsniveau de geactualiseerde cijfers ter beschikking krijgen uit het PIAAC-onderzoek (Programme for the International Assessment for Adult Competencies).

De voorstellen voor acties voor het nieuwe strategisch plan werden geformuleerd over de verschillende beleidsdomeinen heen waarbij ook engagementen van verschillende organisaties wordt gevraagd. Zodra het plan is goedgekeurd door de Vlaamse Regering, zal ik het overmaken aan het parlement. Dan kunnen we dat hier uiteraard bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik ben uiteraard blij dat het nieuwe strategisch plan geletterdheid ondertussen op uw kabinet aanwezig is. Het zou inderdaad goed zijn dat we het in deze commissie kunnen bespreken.

Mijn grootste bekommernis blijft dat als we die doelstelling van 3 procent tegen 2020 willen halen, we een serieus tandje zullen moeten bijsteken. Kennis van de taal en geletterdheid zijn heel belangrijk voor de toekomst van de kinderen, ook ten aanzien van latere werkomstandigheden. Ik hoop dat dit nieuwe strategisch plan heel wat hefboomen in handen zal hebben om de cijfers terug te dringen tot 3 procent, zodat we niet opnieuw een plan moeten maken, weer evalueren en weer beseffen dat we eigenlijk geen stap vooruit zijn gekomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Nationaal Waarborgfonds - 925 (2011-2012)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, in het Vlaamse regeerakkoord van 2009 staat dat er gestreefd wordt naar een definitieve regeling voor de financieringslasten van scholen die in het kader van het Nationaal Waarborgfonds (NWF) hebben gebouwd. Waar gaat het specifiek over? Tussen 1974 en 1989 hebben vele scholen in Vlaanderen die wilden bouwen, leningen afgesloten met staatswaarborg en rentetoelagen, maar die zijn uiteraard nog niet allemaal afgelost. In 2011 belopen de nog uitstaande schulden bijna 188 miljoen euro voor het vrij gesubsidieerd onderwijs en ongeveer 5,5 miljoen euro voor het officieel gesubsidieerd onderwijs.

Bij het afsluiten van die leningen rekende men sterk op het effect van de inflatie om op het eind van de leningsperiode te maken te krijgen met gemakkelijk draagbare terugbetalingen. In de tijdsgeest van die periode was dat een begrijpelijke visie.

Reeds in 2003 en 2004 werd een intergouvernementele werkgroep opgericht om die situatie te onderzoeken, en in 2008 werd in een resolutie aan de Vlaamse Regering gevraagd om het probleem in kaart te brengen, om de discussie over de verdeling van het beschikbare budget in die intergouvernementele werkgroep zo snel mogelijk af te ronden en om te onderzoeken of een Vlaamse herfinanciering mogelijk was voor de bestaande leningdossiers van scholen met een NWF-dossier.

De problematiek is ondertussen steeds scherper geworden: het aantal dossiers in moeilijkheden is bijna verdubbeld. Op dit ogenblik zijn er negen dossiers waarbij het schoolbestuur zijn aandeel in de afbetaling niet of slechts onvolledig betaalt. Bovendien zijn er veel scholen die meer dan 30 en sommige zelfs meer dan 50 procent van hun werkingstoelagen gebruiken voor de aflossing van hun lening. Het is duidelijk dat een globale oplossing niet meer mag uitblijven.

Minister, op de vergadering van onze commissie van 22 september 2011 hebt u vermeld dat we in staat zouden zijn om met de nieuwe Federale Regering rond de tafel te zitten en een oplossing te vinden, zodra die nieuwe regering er was. Bij de bespreking van mijn interpellatie over de financieringslasten van scholen met een Nationaal Waarborgfonds-dossier op de commissievergadering van 29 april 2010 ging u er immers van uit dat er tijdens de federale regeringsonderhandelingen afspraken konden en zouden worden gemaakt over het regelen van die financieringslasten. In april 2010 kon men de Federale Regering er niet over aanspreken omdat er op dat moment geen volwaardige Federale Regering was. Ondertussen is er wel een gevormd. Ik zou dus graag vernemen of er overleg is geweest over de problemen. Zo ja, met welk resultaat? Zo neen, wordt er een overleg gepland? Welke manier ziet u om dit probleem uiteindelijk op te lossen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) heeft al contact opgenomen met de thesaurie van Financiën met de vraag om concrete overlegdata op het niveau van de administraties te hebben. AGION heeft overigens op mijn vraag een heel dossier voorbereid om de nieuwe minister van Financiën een duidelijk overzicht te bezorgen van deze problematiek. U kent die minister wel degelijk goed, mijnheer De Meyer. Daar ga ik van uit. Ten laatste volgende week vertrekken al mijn brieven naar de federale ministers. Ik moet niet alleen schrijven naar de minister van Financiën. Wij hebben een inventaris gemaakt van de punten die vanuit Onderwijs moeten worden aangekaart bij de verschillende federale ministers. Uiteraard zal ook de minister van Financiën van mij een brief krijgen om deze problematiek snel op te lossen.

De denkpiste van 2001, de schuldherschikking waarbij de scholen een verlenging van een aflossingstermijn met tien jaar zouden krijgen, met vaste kapitaalaflossingen in plaats van vaste annuïteiten, lijkt me nog steeds verdedigbaar. We zullen zien of de minister van Financiën, u zeer dierbaar, ons daarin zal willen volgen.

We zullen volgende week de brieven versturen. Op administratief niveau zijn de eerste contacten al gelegd, op basis van een dossier dat werd samengesteld.

De voorzitter: Mijnheer De Meyer, zult u binnen enkele weken opnieuw een vraag stellen?

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, het hangt ervan af hoe het dossier evolueert. Binnen een paar weken is misschien vroeg. Ik wil de minister wel wat meer tijd geven. U hebt wel goed begrepen dat wij deze problematiek niet zullen loslaten en zullen blijven opvolgen. Het is onze taak om dit te blijven doen.

Minister, ik begrijp dat mijn vraag alleen maar een stimulans is om op het niveau van de ministers de contacten te leggen.

Minister Pascal Smet: Ook in uw partij, mijnheer De Meyer.

De heer Jos De Meyer: Mocht u vermoeden dat ik u behulpzaam kan zijn, zou ik u de suggestie geven dat u mij een kopie bezorgt van de brief die u al hebt geschreven of zult schrijven. Dan kunnen we zien of we al of niet behulpzaam kunnen zijn.

Voorzitter, mijn conclusie is dat we dit probleem vandaag niet oplossen. Ik had dit ook niet verwacht. Maar er moet wel een oplossing komen. Het is goed dat er in het parlement over dit probleem gesproken wordt, want de zorgen in het veld zijn bijzonder groot. Mocht ik op een bescheiden manier behulpzaam kunnen zijn, zal ik dat graag doen.

Minister Pascal Smet: Ik denk dat de mate van uw bescheidenheid dezelfde invulling krijgt als het begrip discretie.

De voorzitter: Dat is een cryptisch besluit.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de vertraging van de conceptnota hbo5 - 944 (2011-2012)

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de conceptnota over het hoger beroepsonderwijs - 986 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, eind mei 2011 zaten wij in De Schelp samen met het volwassenenonderwijs en alle andere relevante actoren op een langverwachte studiedag over het hoger beroepsonderwijs niveau 5 (hbo5). U kondigde daar aan dat u tegen het najaar van 2011 een conceptnota zou schrijven. Daarin zouden een aantal principes centraal staan. Met het principe van een structurele samenwerking tussen de verschillende aanbieders kon ik het eens zijn. Daarbij zouden we uitgaan van ieders sterkte en ieders gelijkwaardigheid. Sindsdien is er weinig nieuws hieromtrent en groeit er onrust op het veld.

Wanneer zal de conceptnota er zijn? Hoe komt het dat er vertraging is? Welke concrete samenwerking tussen hogescholen en andere hbo5-actoren kan men verwachten en zal er mogelijk zijn? Welke schaalvergroting zal dit voor de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) inhouden? Hoe zult u dit rijmen met de eigenheid van enerzijds de CVO's en anderzijds de oude vierde graden verpleegkunde?

Wat is de stand van zaken in verband met de inschaling van de opleidingen? Twee weken geleden, bij de bespreking van de beleidsbrief, zei u dat er problemen waren en dat een bureau daarin een rol zou kunnen spelen. Welk tijdspad zal er worden gehanteerd? Er moeten nog een aantal omvormingsdossiers worden voorbereid. Zal men dat op tijd kunnen doen? Hoe zult u het organiseren opdat dit allemaal lukt?

In het hbo5 verpleegkunde rijzen er vragen. Men krijgt door het creditsysteem en de flexibilisering steeds minder 'return' van bachelorstudenten van de hogescholen. Toch heeft men het gevoel dat een aantal studenten die een hogeschoolopleiding beginnen beter, al is het in een latere fase, zouden terugkeren naar het hbo5 – maar door de flexibilisering gebeurt dat niet en komen zij ongekwalificeerd op de arbeidsmarkt. We spraken hier al over toen we het hier een aantal weken geleden hadden over de flexibilisering. Zijn er intussen nieuwe inzichten? Herkent u deze problematiek? Krijgt u gelijkaardige signalen? Wat plant u daaromtrent?

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, mijn vragen liggen in het verlengde van die van mevrouw Poleyn. Ze gaan over het decreet op het hoger beroepsonderwijs dat wij op het einde van de vorige legislatuur hebben goedgekeurd. Er moesten nog een aantal zaken worden uitgeklaard, zoals studiegeld, studiefinanciering, personeelsreglementering, oriëntering van de cursisten en de samenwerking tussen de betrokken partijen: de secundaire scholen die een opleiding in de verpleegkunde aanbieden, CVO's, hogescholen, enzovoort. Op een studiedag in mei 2011 zei u een conceptnota te zullen indienen in het najaar van 2011. Die zou u dan met de

betrokkenen bespreken. U stelde letterlijk: “Ik neem dan ook het engagement om dit debat, met de betrokken instellingen en actoren, op basis van deze nota te voeren.”

Blijkbaar heeft de conceptnota wat vertraging opgelopen. Ondertussen hoor ik stemmen in het volwassenenonderwijs die zich bezorgd afvragen welke richting het nu zal uitgaan.

U hebt echter zeker niet stilgezeten in dit dossier. Zo is in oktober vorig jaar de Commissie Hoger Beroepsonderwijs samengesteld. Bovendien heeft de Vlaamse Regering met de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet betreffende de studentenvoorzieningen de samenwerking tussen de drie partijen op het gebied van studentenvoorzieningen geregeld door ook toegang te bieden tot de studentenvoorzieningen aan de hbo5-cursisten.

Minister, kunt u een stand van zaken geven van de conceptnota over het hoger beroepsonderwijs? Wanneer wordt die voorgesteld? Is ze al besproken en afgestemd met de betrokken actoren? Of komt dat nog? Wat zijn de krachtlijnen van de conceptnota?

Los van de concrete inhoud van het antwoord, wanneer komt er eigenlijk duidelijkheid voor de hbo-opleidingen? Wie zal ze eigenlijk geven? Zijn dat de CVO's of de hogescholen? De betrokkenen zouden graag weten waar ze staan.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: In juli 2010 nam het Vlaams Parlement een motie van aanbeveling aan. De Vlaamse Regering heeft nog in juli 2010 gereageerd, waarbij ze de aanbeveling onderschrijft als een te bereiken eindpunt op middellange termijn.

De Vlaamse Regering vond het debat over hbo5 onvoldoende uitgeklaard of uitgekristalliseerd om nu al definitieve decretale stappen te zetten. We zullen wel op korte termijn het initiatief nemen om de bestaande decretale teksten met betrekking tot de samenwerking tussen de aanbieders van hbo5-opleidingen aan te passen met als doel de samenwerking sterker te bevorderen.

De uitvoering van de motie van aanbeveling en van de beslissing van de Vlaamse Regering heeft vergaande consequenties, in het bijzonder voor het bestaande aanbod in het volwassenenonderwijs en het secundair onderwijs. We willen dan ook behoedzaam te werk gaan en geen snelle ondoordachte beslissingen nemen.

Mijn administratie heeft het dossier de afgelopen maanden grondig voorbereid. Ik zal heel binnenkort – deze maand – de nodige knopen doorhakken en de overblijvende knelpunten uitklaren. Ik ben het met u eens dat het tijd wordt dat er duidelijkheid komt op het veld. De tijd van studie moet nu voorbij zijn. We moeten deze maand de tijd vinden om beslissingen te nemen.

Op de studiedag in mei hebben we de eerste krijtlijnen meegegeven. Die blijven gelden. Het is belangrijk dat we een helder toekomstperspectief hebben en duidelijke beleidslijnen. We zullen dat eerstdaags uitklaren.

Momenteel lopen de proefprojecten waarbij de eerste beroepskwalificaties ingeschaald worden. De eerste gevalideerde en ingeschaalde beroepskwalificaties worden verwacht tegen eind maart. Er zit vertraging op, maar die is niet aan Onderwijs te wijten, maar aan de sectoren zelf. Daar kan ik niets aan doen. De vertraging bedraagt een tweetal maanden. Dat vergt blijkbaar enige tijd en overleg, en het was niet altijd evident om de nodige sectorale partners op korte tijd samen te brengen en tot een eensgezind standpunt te krijgen.

De procedure om tot gevalideerde en ingeschaalde beroepskwalificaties te komen, wordt ondertussen op punt gesteld. Ook worden de leden van de validerings- en inschalingscommissie opgeleid. Het is de bedoeling om vanaf mei 2012 op volle snelheid verder werk te maken van de validering en inschaling van beroepskwalificaties.

U begrijpt dat de huidige timing niet meer realistisch is. We zullen de timing van de uitrol van de Vlaamse Kwalificatiestructuur heroverwegen. Ik kan dat pas doen wanneer de proefprojecten volledig zijn afgerond en zijn geëvalueerd. Het zou nu voorbarig zijn.

Mevrouw Poleyn, uw vraag over de hbo5-verpleegkunde verrast me, want ik heb geen signalen gekregen in die zin. In het Financieringsdecreet zijn er al verschillende maatregelen ingeschreven om het heroriënteren van studenten, ook naar hbo5-opleidingen, aan te moedigen. Het is misschien niet slecht dat u mij de signalen per mail overmaakt, zodat ik ze kan laten onderzoeken.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Ik ben blij dat uw conceptnota er zal komen in februari. Ik ben blij dat u onze motie goed begrepen hebt, dat er een toekomstperspectief voor de lange termijn nodig is. Op korte en middellange termijn moeten we natuurlijk stappen zetten die de groei op een natuurlijke wijze kunnen waarmaken in het veld, met respect voor de verschillende aanbieders van vandaag. Ik hoop dat die drie principes waar toen sprake van was, nog altijd overeind blijven in de conceptnota.

Begrijp ik het goed dat de CVO's op de omvormingsdossiers zullen moeten wachten tot heel het proces afgerond is? Met de opleiding en de inschaling en alles? Wordt de timing aangepast?

Minister Pascal Smet: Inderdaad, maar ik kan nu nog niet zeggen hoe en wanneer. Daarvoor ben ik afhankelijk van de proefprojecten. Nogmaals, het ligt niet aan ons. Integendeel, de mensen van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) die het coördineren, zitten er heel hard achter. Ze weten hoe belangrijk het is. Ik heb onlangs nog met de administrateur-generaal van AKOV gesproken. Onderwijs treft geen enkele schuld.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voor mij is het een les. In heel ons onderwijs moeten we voorzichtig zijn, zeker in het leerplichtonderwijs, inzake het al te strikt afstemmen op de arbeidsmarkt. In deze situatie moeten we het heel concreet gaan benoemen omdat de samenwerking zo moeilijk loopt en heel vertragend werkt. Hbo5 is een uitzonderlijke structuur en moet ook wel heel beroepsgericht zijn, maar met de hervorming van het secundair onderwijs blijf ik mij vragen stellen bij de centrale aansturing van de beroepskwalificaties. Voor sommige beroepen moet dat, maar als het niet moet, kunnen we dat misschien beter niet forceren.

De verpleegkunde heeft ook een bedenking. Het is meer vanuit de flexibilisering en minder vanuit de financiering dat men blijft hangen in de hogescholen of in het hoger onderwijs. Men gaat blijkbaar minder voor hbo5 kiezen. Dat is spijtig, zeker als het over hangjongeren gaat. Zij zouden daar wel thuishoren. Bovendien gaat het om verpleging, een knelpuntenberoep. U weet dat. Als ik nog concrete informatie heb, zal ik u die bezorgen.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik heb genoteerd dat de conceptnota eraan komt in februari.

Minister Pascal Smet: In elk geval gaan wij nu knopen doorhakken.

De heer Paul Delva: Al dan niet via de conceptnota?

Minister Pascal Smet: Ja. Daar zal een conceptnota uit voortvloeien.

De heer Paul Delva: Ik veronderstel dat die knopen worden doorgehakt na overleg met de actoren in het veld.

Minister Pascal Smet: Dat heeft allemaal al plaatsgehad.

De heer Paul Delva: Als in februari knopen worden doorgehakt, zal dan blijken wie welke opleiding gaat aanbieden?

Minister Pascal Smet: Daar kan ik nu niet op antwoorden natuurlijk. Om daarop te kunnen antwoorden moet ik eerst de knopen doorhakken. *(Gelach. Opmerkingen van de heer Paul Delva en mevrouw Sabine Poleyn)*

De bezorgdheid van de vraagstellers is terecht. Ik deel ze.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een evaluatie van Het Beroepenhuis vzw
- 962 (2011-2012)**

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Het Beroepenhuis wil jongeren laten kennismaken met een brede waaier aan beroepen. Hierbij staan vooral de technische en de praktische, uitvoerende beroepen in de kijker. Het Beroepenhuis moet ertoe bijdragen dat jongeren op een meer bewuste en positieve manier een beroepsopleidingskeuze maken, en dat hierbij ook technische, uitvoerende beroepen en opleidingen als volwaardige alternatieven in overweging worden genomen.

De vzw is gevestigd in Gent, maar moet scholen uit alle provincies bereiken. De Vlaamse Regering voorziet voor de vzw in een jaarlijkse subsidie van 100.000 euro via een kaderovereenkomst. Minister, ik heb u een schriftelijke vraag gesteld over het aantal leerlingen dat in contact komt met Het Beroepenhuis. Ik heb de tabel die ik van u heb ontvangen, opgenomen in mijn vraag. Het gaat niet over leerlingen maar over leerlingengroepen per regio.

Er is een enorm verschil per provincie. Er is duidelijk een drempel om een beroep te doen op Het Beroepenhuis. Het is een eenvoudige afstands drempel: hoe verder een school van Het Beroepenhuis ligt, hoe minder de school daar een beroep op zal doen. In Oost-Vlaanderen waren er enkele jaren geleden 129 leerlingengroepen langsgekomen, in Limburg slechts 2.

Als het de bedoeling is dat Het Beroepenhuis een werking uitbouwt in heel Vlaanderen, dan is er veel werk aan de winkel, want de verdeling is zeer ongelijk. Minister, ik heb u gevraagd wat u denkt van een soortgelijk beroepenhuis in Brussel. In uw antwoord liet u uitschijnen dat een dergelijk beroepenhuis slechts zin zou hebben – het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding (BNCTO) zei dat ook – indien we dat samen met de Franse Gemeenschap zouden oprichten, en dat er dus een inbreng zou zijn van de beide gemeenschappen. Dat is een van de noodzakelijke voorwaarden voor de oprichting van zo'n huis in Brussel. Ik denk dat dat juist is. Precies in Brussel hebben heel veel jongeren misschien wel nut van zo'n instelling.

Minister, kunt u de cijfers die u me gaf op mijn schriftelijke vraag evalueren? Vindt u het actuele bereik van Het Beroepenhuis voldoende? Neemt u maatregelen om Het Beroepenhuis ook in andere provincies een grotere bekendheid te geven? De verschillen tussen de provincies zijn echt zo groot dat ik denk dat dat niet de bedoeling is. Is een mogelijke oprichting van een beroepenhuis in Brussel realistisch? Bent u bereid, al dan niet samen met de VGC, de Franse Gemeenschap hierover te contacteren? Of zegt u dat dit vandaag, gezien de actuele financiële situatie, helemaal buiten de mogelijkheden valt? Is het de bedoeling dat de enorme werking van Het Beroepenhuis in Oost-Vlaanderen uitbreidt naar andere provincies? Zo ja, hoe gaan we dat doen? Is daar een eventuele kost aan verbonden?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik ben blij met de vraag om uitleg van de heer Delva. We hebben in deze commissie en in de plenaire vergadering gediscussieerd over de uitspraken van Fons

Leroy in de media enige tijd geleden, over het feit dat we vanaf het kleuteronderwijs moeten screenen of jongeren een technisch talent hebben. Dat was ongelukkig uitgedrukt. De kern van de zaak is dat het stimuleren van technische keuzes in het basisonderwijs begint.

Ik heb toen enkele suggesties gedaan aan minister Muyters, omdat hij wel iets wilde doen, maar hij had geen concrete voorstellen. Ik heb hem toen drie concrete suggesties gedaan, om Het Beroepenhuis, indien het positief wordt geëvalueerd, te verspreiden over alle provincies. Dat is een kleine ingreep. Men kan dan misschien veel basisscholen bereiken op een structurele manier.

Hij was heel blij met mijn suggesties en ik was in de wolken. Hij zou er zeker over praten met de minister van Onderwijs. Nu is het moment gekomen, minister: heeft minister Muyters u al aangesproken over Het Beroepenhuis en over andere initiatieven om leerlingen te stimuleren voor een technische richting te kiezen? Ik vermoed van wel, want twee weken geleden hebt u met de Vlaamse Regering het STEM-actieplan Wetenschappen en Techniek (Science, Technology, Engineering and Mathematics) goedgekeurd. Dat komt van uzelf en van de minister van Werk, Wetenschapsbeleid en Media. Ik heb daar niets in gelezen over Het Beroepenhuis, wat mij wel verbaasde. De signalen die ik krijg van scholen die daar zijn geweest, zijn heel positief. Iedereen die bekommerd is om die problematiek, zegt dat Het Beroepenhuis misschien toch iets is dat je over alle provincies zou kunnen verspreiden.

Minister, bestaat daar een evaluatie van? Bent u van plan dat te doen? Dat is precies de oproep die we hebben gedaan in functie van het actieplan. We moeten kijken naar de methodieken, maar ook wetenschappelijk, voor zover dat kan, nagaan wat we positief evalueren. Als Het Beroepenhuis positief wordt geëvalueerd, laten we hier dan in investeren en niet in nog eens nieuwe initiatieven.

Minister, in dat actieplan kondigt u ook een tv-programma aan 'Elke week een ander beroep'. Dat is eigenlijk hetzelfde als Het Beroepenhuis, maar dan via een ander kanaal. Misschien is dat ook een interessante methodiek, maar misschien is het de moeite om uit te zoeken of Het Beroepenhuis het verbreden waard is.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Op basis van de cijfers die ik tijdens mijn vorige antwoord heb verstrekt, kan worden geconcludeerd dat Het Beroepenhuis jaar na jaar meer bezoekers kan aantrekken. Scholen moeten binnen hun budgetten en beschikbare tijd prioriteiten stellen, en daarom is het logisch dat dichterbij gelegen scholen gemakkelijker een bezoek aan Het Beroepenhuis kunnen regelen. De vervoerskost en tijdsinvestering zijn voor hen immers lager dan voor andere scholen.

Bij de voorbereiding van de kaderovereenkomst met Het Beroepenhuis werd samen met Het Beroepenhuis een groeipad vooropgesteld. Zo wordt gevraagd dat ze tijdens dit schooljaar evolueren naar een totaal van 9500 personen en tijdens het volgende schooljaar groeien tot 10.500 bezoekers. Er werden echter geen specifieke doelstellingen opgenomen met betrekking tot het bereik per provincie. Evenmin worden specifieke acties gepland om andere provincies meer toe te leiden naar Het Beroepenhuis.

Om uit te klaren of een tweede beroepenhuis in Brussel wenselijk en haalbaar is, heb ik het BNCTO de opdracht gegeven om de piste van een tweede beroepenhuis binnen Brussel verder uit te klaren. De oprichting van een tweede beroepenhuis dient mijns inziens echter niet door de Vlaamse overheid te gebeuren, maar door lokale actoren in samenwerking met sectoren.

Het BNCTO ziet tal van voorwaarden die vervuld moeten zijn vooraleer tot oprichting kan worden overgegaan. Zij achten het essentieel dat de sectoren logistieke en financiële steun bieden. Bij de sectoren is er onvoldoende bereidheid om een structurele financiële bijdrage te leveren voor de werking van een tweede beroepenhuis.

Verder werd een tweetalig karakter van een Brussels beroepenhuis noodzakelijk geacht omdat de Nederlandstalige populatie te beperkt is om een permanente werking van een beroepenhuis te verantwoorden. Medewerking van beide gemeenschapscommissies in Brussel is dus een voorwaarde. Er zijn op dit moment onvoldoende voorwaarden vervuld om een beroepenhuis in Brussel op te richten.

Of er nu een formele evaluatie is gebeurd van Het Beroepenhuis moet ik nagaan. Dat durf ik niet zomaar te zeggen.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor het antwoord. U zegt dat het logisch is dat de scholen die minder ver liggen van Het Beroepenhuis, het meer bezoeken. Dat klopt natuurlijk wel, maar de vraag is of het wenselijk is dat scholen die toevallig verderaf gelegen zijn van Het Beroepenhuis, daar niet geraken. Dat is eigenlijk mijn vraag.

Minister Pascal Smet: Niets belet hun dat te doen.

De heer Paul Delva: Maar in de praktijk doen ze het niet. Uit Limburg zijn er 2 gekomen, en uit Oost-Vlaanderen zijn er 129 gekomen. Het is logisch, maar dat kan toch geen finaliteit zijn?

Minister, u hebt ook gezegd dat er geen bijzondere inspanningen komen om scholen uit andere provincies nauwer te betrekken bij de werking van Het Beroepenhuis of ze er meer naartoe te leiden.

Minister Pascal Smet: Ik bedoel vanuit Onderwijs. Als Het Beroepenhuis het zelf nodig acht om dat te doen, houden we dat niet tegen. We hebben wel gezegd dat ze meer bezoekers moeten hebben en dat ze in een groeipad zitten. Dat halen ze. Een andere vraag is om meer middelen te investeren, maar die middelen zijn er op dit moment niet.

De heer Paul Delva: Eigenlijk wordt Het Beroepenhuis de facto verengd tot een Oost-Vlaams verhaal, terwijl de werking ervan zo relevant is en de taakomschrijving zo belangrijk, dat het zou moeten kunnen uitgroeien tot een Vlaams verhaal.

Minister Pascal Smet: Ik ben daar helemaal niet tegen, ik ben daar ook voor. Dat is ook de reden waarom ik me in het kader van de begrotingsopmaak verzet heb tegen sommige suggesties om Het Beroepenhuis te schrappen. We hebben ervoor gezorgd dat het behouden kon blijven. Maar uitbreiden is nog iets anders. Ik heb er geen weet van dat mijn collega-minister Muyters direct met mij contact heeft opgenomen, maar misschien wel met mijn medewerkers, dat zou kunnen. Ik neem aan dat dat wel gebeurd is, maar dat weet ik niet. Als hij eventueel middelen heeft, ben ik best bereid om met hem daarover samen te werken.

Ik denk dat het in elk geval belangrijk is dat we dat platform in september oprichten in het kader van het STEM-actieplan. Er is ook de noodzaak om dat kansen te geven. Nadien kan men de prioritaire acties uitwerken en kunnen we eventueel tot een heroriëntatie van middelen overgaan. We hebben met de ministers afgesproken dat de middelen zullen worden samengelegd. Maar dat is wat vooruitlopen op de werking van het platform. Laten we de werking van het platform afwachten en op basis daarvan met de regering beslissingen ter zake nemen. Dat zal dan wel volgend jaar zijn. Dan wil ik dat zeker niet uitsluiten omdat ik een groot voorstander ben van Het Beroepenhuis. Ik heb het ook gered.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor die redding. Ik ben zeer blij met uw laatste opmerking.

Ik wil nog een algemene bedenking maken. We hebben een krappe financiële situatie. Van het STEM-actieplan zegt de Vlaamse Regering en de Vlaamse overheid: we gaan ervoor om te trachten een verschil te maken en meer jongeren te stimuleren om meer technische en natuurwetenschappelijke richtingen te volgen. Ik hoop dat er niet plots leuke initiatieven

zullen opduiken aan de hand van een of ander budgetje dat toch nog is gevonden. Ik hoop dat er effectief goed wordt nagedacht. Ik was bekommerd toen ik de documenten van de regering zag, dus de combinatie van het zeer goede actieplan met het actieplan wetenschapscommunicatie, wat het enige plan was waar wel een heel klein tabelletje was met een budget. Maar dat budget was helemaal niet transparant over wat er zal gaan naar het STEM-actieplan. Het is me helemaal niet zo duidelijk. Ook vanuit wetenschapscommunicatie past Het Beroepenhuis daarbij, ook vanuit Werk. Als er iets extra komt vanuit een van die drie domeinen, zou het het beste zijn dat het gaat naar dingen waarvan bewezen is dat ze werken. Het is beter om daarin te investeren, vooraleer we nieuwe initiatieven zouden nemen, waarvan we niet weten of ze werken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de leesmethode ‘alfabetcode’
- 984 (2011-2012)**

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, laaggeletterdheid is deze namiddag al aan bod gekomen. De Zoutleeuwse freinet-school TintelTuin laat dyslexie verdwijnen als sneeuw voor de zon, zo lazen we onlangs in een Vlaamse krant. Dat is een indrukwekkende titel die de aandacht trekt, de mijne alleszins.

De school gebruikt de alfabetcode, dat is een leesmethode waarvan klanken en niet letters de basis vormen. In de klassieke methode worden de letters op het bord geschreven en nadien uitgesproken, bij de alfabetcode gebeurt dit omgekeerd. De methode komt overgewaaid vanuit de Verenigde Staten, werd in Vlaanderen opgepikt en verder in het Nederlands ontwikkeld door professor Erik Moonen, linguïst aan de Universiteit van Hasselt.

De alfabetcode werd ontwikkeld naar aanleiding van hersenonderzoek aan de Universiteit van Yale, waaruit blijkt dat kinderen met dyslexie hun hersenen anders gebruiken tijdens het lezen. Als kinderen echter volgens de nieuwe methode leren lezen, wijzen de scans perfect normale hersenactiviteit aan. Uit een andere studie die gedurende 12 weken bij 90 leerlingen werd uitgevoerd, blijkt ook dat ze qua lezen gemiddeld 2 tot 3 jaar achterstand hadden ingehaald.

De initiatiefnemer van de school TintelTuin, Bart Ipers, wijst erop dat het om een manier gaat om te leren lezen en dat die manier geldt voor elk kind. Hij zegt dat de TintelTuin geen school is voor dyslectici maar dat er blijkbaar wel goede resultaten zijn. Hij wijst in het artikel ook nog op het bestaan van een soort ‘dyslexielobby’. Hij stelt immers dat de inspectie vreemd opkijkt als er weinig of geen kinderen met dyslexie of andere leesproblemen in de klas zitten en dat de inspectie hierbij de schuld bij de school legt die deze symptomen niet zou detecteren.

Minister, bent u op de hoogte van de leesmethode alfabetcode? Hoe evalueert u de resultaten van die leesmethode? Acht u het wenselijk om verder onderzoek te verrichten naar deze leesmethode om zo eventueel de leesachterstand bij Vlaamse jongeren aan te pakken? Hoe staat u tegenover de uitspraken van het bestaan van een zogenaamde ‘dyslexielobby’?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Vermeiren, ik heb net als u via een krantenartikel kennisgemaakt met de leesmethode alfabetcode.

Lezen is een noodzakelijke vaardigheid in onze maatschappij. We bereiden onze kinderen daar ook al vroeg op voor in ons onderwijs. In het kleuteronderwijs zijn er daarom

ontwikkelingsdoelen vastgelegd en voor het lager onderwijs hebben we een set aan te bereiken eindtermen. Elke school is verplicht om de ontwikkelingsdoelen van het kleuteronderwijs na te streven en de eindtermen van het lager onderwijs te bereiken.

Eigen aan ons Vlaams onderwijs is dat elke school de vrijheid heeft om onderwijs in te richten volgens een eigen pedagogische methode, inclusief haar keuze van leesmethode. Volgens dit krantenbericht zou in Vlaanderen één school kiezen voor de leesmethode alfabet-code. Aangezien het om één school gaat en deze school pas recent werd opgericht, is de hoeveelheid aan resultaten die deze leesmethode in Vlaanderen voortbrengt, nog zeer beperkt. Navraag bij specialisten leert dat het niet duidelijk is of er al grondig wetenschappelijk onderzoek over de efficiëntie van deze methode is gebeurd, en meer specifiek in het kader van het aanleren van de Nederlandse taal. Ik wil helemaal niet zeggen dat deze methode fout zou zijn, maar ik wil enkel benadrukken dat het niet evident is om een leesmethode te propageren, zeker niet vanuit de overheid, op basis van subjectieve ervaringen van leerkrachten.

Sommigen zeggen dat leerkrachten die met deze methode werken, misschien wel eens extra gedreven zouden kunnen zijn en daarom misschien ook met andere methodes dezelfde goede resultaten zouden boeken. Misschien boeken ze wel door de methode goede resultaten. Dat is op dit moment niet zo duidelijk.

Ik kan dan ook niet stellen dat deze leesmethode automatisch de leesachterstand bij Vlaamse jongeren zal aanpakken. Daarvoor zal wetenschappelijk onderzoek nodig zijn en eigenlijk behoort dat tot de opdracht van het hoger onderwijs, al of niet op vraag van de scholen of een koepel van scholen.

Ik heb ook de uitspraak gehoord over het bestaan van een dyslexielobby. Ik heb begrepen dat de heer Bart Ipers van de TintelTuin die uitspraak heeft gedaan en ik wens daar ook verder geen commentaar op te geven.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik begrijp uw antwoord. Het is inderdaad een nieuwe methode. Ze wordt in één school toegepast. De resultaten zijn nog niet duidelijk en het behoort tot de vrijheid van elke school om een leesmethode toe te passen.

Ik wil hier een conclusie aan hechten. De laaggeletterdheid is deze namiddag al aan bod gekomen. Er is nog een hele weg af te leggen in Vlaanderen in de leesvaardigheid en de geletterdheid. Dat is duidelijk tot uiting gekomen bij de vraag van mevrouw Franssen. Er zijn verschillende methodes voor.

We hebben vorige week een zeer interessant bezoek gebracht aan de Eurekaschool in Leuven waarbij men ook resultaten haalt met hulpmiddelen voor leerlingen met zeer ernstige leerstoornissen. Ik wil er alleen maar voor pleiten – en ik twijfel er niet aan dat dat ook uw intentie is – dat we elk kind op het einde van de basisschool ertoe moeten brengen dat het voldoende en goed kan lezen, met welke methode dat ook is, met hulpmiddelen of niet. Elk kind moet kunnen doorstromen naar het reguliere basisonderwijs of het reguliere secundaire onderwijs. Dat pleidooi wil ik op het einde van deze namiddag houden.

De voorzitter: Ik wil aankondigen dat er volgende week ook een vraag van mevrouw Deckx op de agenda staat over het gebruik van hulpmiddelen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik vind het wel een krasse bewering dat de inspectie vreemd opkijkt als er geen kinderen met dyslexie of andere leerproblemen in een klas zitten. Als dat de mentaliteit is van de inspectie, dan zijn we ver geraakt. Dat wil zeggen dat als je een goed resultaat bereikt, je scheef wordt bekeken. We moeten opletten dat dat niet het geval is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■